

amb un significat com aquest últim: llgd. *groulho* «tronc d'arbre creux» (TdF, articles *grouio* i *grueio*).

En llengua d'oc això ho tenim datat de més antic. Levy en el seu PDPF registrà *grolha* «écorce» com a occità medieval, encara que no el vegem testificat en el PSW ni en altres fonts;¹ de tota manera el tenim vestit de llatí, i justament com a nom de la closca de castanya i d'ametlla: en dos estatuts (que deuen ser dels Ss. XIII-XIV, com la majoria d'aquesta mena de textos): «amandolae cum *grolia* item pro sestario castanciarum cum *grolia*, denarii VI», «amandolae cum *grolia* solvant pro quolibet modio libras VIII» (Du C., definit «putamen, testa, Gall. *coques*»), això en els Estatuts d'Asti (Monferrato, piem. Sud), allò en els «Statuta Montis-regalis», que suposo deu ser Mont-real de l'Aude (20 Mont-rejau de Comenge, o Mont-real del Gers?). Sembla que també es trobin rastres de la variant sense síncope *garolb-*, car el TdF registra *garouio* «cépée, touffe de rejets de chêne» (cf. llgd. *groulho* «tronc d'arbre creux», prov. *gruei* «écorce»), i altres *garouio* o *garoulb*, si bé ho defineix com a llocs o conques que s'omplen d'aigua (pot haver-hi superposició amb mots parònims de sentit més diferent). Vegeu més de tot això en Spitzer, *W. u. S.* IV, 128, 129; Ebeling-Krüger, *AIRC* v, 375; Krüger, *RDTP* IX, 23-7; Diego Catalán, *RDTP* v, 415-9; G. de Diego, *RDTP* xv, 355-80; les suggerències etimològiques dels quals requereixen, però, rectificacions o reserves.

Un mot d'aquest tipus fonètic, altrament, es troba també en els altres llenguatges hispànics amb concrecions locals varies. En això, però, ja ens podem confiar molt més en les dades ja col·leccionades en els articles del DCEC-DECH (CAROZO, GARULLA), als quals remeto, tot citant algunes mostres. Degué haver-hi una base basco-castellana *carolo*, -*rollo*, avui reduïda per la fonètica basca a *karla* «erizo de castanya»; i més a l'Oest va traslladar-se al pinyol d'aqueixa mena de fruits: Santand. *carojo* «hueso de fruta», antillà *corojo* «palma de cuesco», lleon. *carrulla* «pericarpio de avellana» (Sajambre), ast. i Rioja *garulla* «mezcla de nueces, castañas, avellanas ---», port. dial. *garulha* «cantidad de uva cosechada en un año», i també en autors castellans populars o ajargonats apareix ací i allà *garulla* (cf. «*garullas*: uvas» en Juan Hidalgo, *Voc. de Germ.*, 1606), «raim esgranat», amb el significat secundari de 'genteta, gentalla'.

La *u* i més la *-ll-* d'aqueixes formes cast., junt amb la procedència regional de molts de les qui les usen, suggereix procedència mossàrab-andalusina. Això fa pensar que també hàgim d'admetre com a mossarabisme i no pas castellanisme el val. *garulla*, que ja Sanelo recull «*garilla*: uba» i «*garulla de gent*: balumba».²

L'ètimon de tot això, i també del toscà (*s*)*garuglio* 'nou primerenca', sembla ser *CARULIUM, plural *CARULLA, que alternant amb una variant CARUDIUM (d'on el cast. *carozo*, *corozo*), prové de diminutius en *-διον*, *-ύλλιον*, del gr. *κάρυον* 'nou', però aplicat també a l'avellana, l'ametlla i fins la castanya. Així ho indicà Schuchardt (*ZRPb.* XXIII, 192-5) i no s'ha trobat res més convincent que això. Per la nostra part hi afegim,

doncs, *garoina* i *garota*, que havent-se abans dit de la closca de la castanya i coses semblants, entre nosaltres només quedà com a nom de l'erig o castanya de mar.

DERIV.: *Garoter*. De *garulla* (supra): *garullada*, *garullo* (supra, nota); *garullar* (DAg.) en part pot sortir d'aquí, però també hi haurà participació de *ullada* (*ullar*), *guaitar* o oc. ant. *garar* 'guardar, mirar' (veg. GARATGE, cf. GUARDAR) i no gosem assegurar si en tots o quins d'entre ells.

¹ No Rayn., Pansier, Brunel, gloss. alpins dels docs. de Paul Mayer. Deu ser dels suplementes que ell col·leccionà en els últims anys, després del fasc. G- del PSW. — ² En una forma masculina sembla haver-hi barreja amb el tipus castellà *barullo*: tort. *garullo*: «la gentada que, armant *garullo*, se'n surt al camp en la cara riallera i portant, ansa per ansa, paneres i cistells, plens a caramull de llepolies», Vergés i Paulí (*Espurnes* v, 12). Amb *garulla* no confondrem *garrólla* (mal escrit *garulla* per Casaponce, *AlcM*) que pertany a la família de GARRIGA i *garric*, oc. *garroulho*.

+*Garoteta de camí*, V. *garrot* (nota)

GARRA, I, 'part inferior de la cama de l'home, de les cavalleries i algun altre quadrúpede', 'sofraja', 'garó', del celt. *GARRA id., igual que l'oc. *garra* i el fr. *jarret*; *garra* 'grapa o urpa' (de les feres, grans ocells etc.) és paraula castellana (castellanisme inadmissible en la nostra llengua), sense relació etimològica amb aquella, i provinent de l'àrab *gārfa* 'grapat'. □ 1.ª doc.: Ss. XIII (*los guarres?*) i XIV.

En la *Cirurgia* dels cavalls de Tederic (S. XIII): «Sparva<n>ys nexen sots los *guarres* o un poc deval, amenant a vegades inflamens prop la vena magistral, que és dita fontanella ---» i en el mateix f° 103: «Spinella és malautia vinent al caval sots los *garres* prop les junctures dels orsos d'aquest *garret*, vinén en la un o 'n l'altre costat sobre l'os ---» (BDC XIX, 247): fóra ben estrany un masculí *lo garre*, tot i que estigui repetit,¹ però en plural i potser cal rectificar-hi *los en les*. En una altra manescalia, potser de princ. S. xv, però de llenguatge molt conservador: «lo cavall deu haver lo cap molt sech e descarnat; --- la coha baixa e ferma --- lo sés haja exit per afora; les *garres* largues, dretes e amples; los braços sien ab grossos brahons e los genolls ---» (ms. 215 B. N. P., transcrit *DBal.*, s. v. *cavall* I, 297b16). També aplicat ja llavors a l'home: «ha semblança de cans ladradors, los quals si-ls girats l'esquena, vénen rosegar tro a les faldes, e a vegades mordre, e si-ls girats la cara, fugen», Eiximenis (*Doctr. Comp.*, NCI. 76, si bé el ms. C ho muda en *als garrons*).

Modernament el mot té una esfera d'ús bastant restringida, sobretot en les ciutats i en el català central; però es manté bastant en el Nordest, l'Occident i més o menys en totes les comarques del Princ. del Ross. i de les Illes; a Barcelona mateix no és rar de sentir la locució *estirar la garra* per 'morir', que alguns creuen argòtica, perjudici ben immotivat. I a fora és freqüent